# KAZANIE

NA DZIEN

# B. IANA BOZEGO

Fundatorá Oycow BONIFRATELLOW,

*Przewielebnego Iego Mśći Xiedzá*

MIKOŁAIA z Románowá SWIRSKIEGO

Z łáſki Bożey, y Apoſtolſkiey Stolice, Biſkupá Cytreńskiégo. Suffrágáná, Proboſzczá, Officiałá Generálnego Chełmskiégo

I. K. M. SEKRETARZA.

## Przy Introductiey do Lubliná Zakonu tego, 7. Márcá.

*Roku Pánskiégo, 1654.*

*W Drukárni Akádemiey Zamoyſkiéy, Drukował*
ANDRZEY IASTRZĘBSKI.

SVPERIORVM PERMISSV.

FEcundus est ager Pauperum: citò reddit donantibus fructum. Via cœli, est Pauper: per quam venitur ad Patrem. Incipe ergò erogare; si non vis errare. *D. August: de Verb. Dñi.*

DIcit tibi Christus; Da mihi ex eo, quod dedi tibi. De meo quæro; da, & redde. Habuisti me largitorem; fac me debitorem, habeam te fæneratorem. Temporalia mihi das: æterna tibi restituam. Teipsum tibi reddam; quando te mihi reddidero. *Ibidem.*



QVidquid pro animâ tuâ feceris; hoc tuum est. Quod autem reliqueris, perdidisti. *D. Chrysostomus in Matth:*

# Wyſoce Sławnemu
# LVBELSKIEMV
# VRZĘDOWI,

## Ich MM. Pánom, Przyiaćiołom Moim.

Błogoſłáwieńſtwá Bożego / y powodzenia ſzcześliwego Z.

*SWiezo teraz naypierwſze Swieto B. IANA BOZEGO, po Introdukciey Zakonu iego do Lubliná, (ktom zá wolą Iáśnie Oświeconego Iego Mći X. Biſkupá Krákowſkiego, á Conſenſem też WW M. ſtánełá) miałem Kazánie, wezwány bedąc, ô MILOSCI BLIZNIEGO. Ták dlatego; że tego Zakonu iedyny Herb ieſt,* CHARITAS. *ktory iáko Proporzec, y Znáczek Boży, przed káżdym ſwym Szpitalem, ná Krzyżu gołym wyſtáwuią. Iáko też gwoli teráźnieyſzym czáſom żáłoſnym: gdy* refrixit Charitas *w Ludźiach ku Bogu, y Bliźniemu: gdy* homo, nec Deo, vt homo; ſed vt lupus proximo. *Co łácno widzieć, gdy* Mili-

tia ( *ábo* Malitia) *ták wiele Szpitalow, w Woiewodztwie Lubelskim sporządźiłá: á z Ruskiego, Bełzkiego, y innych, cáłe Szpitale porobiłá; pomágáiąc ßábli Tatárskiey. Zkąd, Miasteczek y Wśi, ledwo znáki.* Est campus, vbi Troia fuit. *Nie tylko Duchownych, Krolewskich; ále y Szláchecкich,* vastitas: *bez żadnego respektu Miłośći Bożey, Miłośći ku Bliźniemu. O co sámo gniew Boży pewnie* inualescit *nád Koroną.* Euaginatus gladius Domini: & adhuc manus eius extenta. *Grzech grzechem śćigáć; iákoby też wilká wilkiem vgániáć; kto widział?* Noxam trudere noxâ: vulnere sanare vulnus. *Do znieśienia Insolencyey Kozáckiey, Insolencyą Zołnierską przyprawiáć śie ku Woynie; nie tylko* Irrita, *ále* Irritans *Gniew Boży, rzecz iest; żárliwość tylko iego rozżarzáć.* Impiè publica clades priuatorum ruinis curatur: quasi excidium excidio; incendium incendio extinguendo. *Ták* Suidas in Annal: *y sam Pogánin vznał. Y poki Oyczyzná inßego sposobu* bellandi *nieobmyśli; á tych Woyskowych przechadzek, Peregrynáciy káżdey Chorągwi, do káżdey Wśi,* Titulo Hybernæ, *nie znieśie; zwyćiestwá śie niespodźiewáć.* Iterum dico. *Głosem Bożym: y Zyćia Oyczyzny śie niespodźiewáć.*

*wić. Gdyż;* Lachrymæ pauperis, rubigo gladij Militaris. *Od tey rdzy trudno pod czás Woyny y potrzeby ßáble dobyć; zámokłá y zámárzłá płáczem Ludzkim. Nie da ſie dobydź. Y co rece zgrzeßą; to záś nogi pokutuią:* celeri Mercurio, relictâ non benè parmulâ. *A Łázárzowy Rochow ták wiele náczyniwßy, y prawdziwie Samárytánow, ná drodze obdártych y poránionych, zostáwiwßy. Ná ktorych tedy rátunek Kazałem,* o MILOSCI: *wiedząc, iż Miłość Boża, bez Miłośći Bliźniego, ſtać niemoże. Iednym łáńcuchem ſpoione te obiedwie Cnoty. A bez Miłośći Bożey trudno z Bogiem żyć, y w Bogá bydź. Wiec, y pod ten gniewu Bożego zápał ná grzechy náße, życząc, áby* redimantur peccata, Eleëmosynâ: *y ogień wzniecony Páńſki, tym ßcześliwym liquorem był gáßony; Vmyśliłem też Obywátelow WWM. Lubelſkich, z okázyey Zacnośći Miáſtá tego przy pierwßym Swiećie, po Receptiey do Lubliná Patroná Swietego, do kleynotu Miłośći Chryſtuſowey ku Vbogim, podniećić.* In solatium *Miáſtu temu, niektore Prærogatiwy iego námieniłem: wiekße przy tey Cnoćie* Sanctæ Charitatis *obiecuiąc od Bogá. Záczym, użyty ieſtem przez pobożne Osoby, y z Sámych WWM.*

Horatius Libro 2. Ode 9.

 *niekto-*

*niektorych, ábym te Mowe moie* in lucem *podał. Wiedząc dobrze; iż dłużey w oczách, ániżeli w vszách káždey Náuki pámieć zostáie: vznawszy też, ná prośbe moie, W W. po przyieciu Zakonu tego, Vprzeymość y Łáske. A poniewaſz* Gratitudo filia Gratiæ; *chętnie to czynie (przyczyniwszy troche) y dla zbudowánia Czytelniká Łáskáwego, y dla żądánia WW. Gdyż;*

Segniùs irritant animos demiſſa per aures:
Quàm quæ ſunt oculis ſubiecta fidelibus.

*Zycze tego: áby com do vszu podał, w oczách zostáwáło; á w sercu bárziey.* Sintque, non modò piæ aures; ſed & manus *Auditorá, y Lectorá mego, ku vbogim Chrystusowym y Zakonowi temu. A osobliwie WW. ktorych* in ſinum *przyimuiećie mądrą Pobożnośći radą*: vt cùm defeceritis; *oni też*, recipiant Vos in Tabernacula ſua, *w Krolestwie Niebieskim, do ktorego* Ius potioritatis *máią: iáko* Pauperes; quorum eſt Regnum Cœlorum.

Luc: 16. Matt: 5.

S. IOAN-

# S. IOANNES DEI,

## BONIFRATELLORUM PATRIARCHA.

Misericordiam volo, non Sacrificium. *Matth: 9.*

IAkiégo ná porátowánié nedzy ludzkiéy / duszney y ćieleśnéy; y ná vbłagánié rozżárzonégo występkámi ludzkiemi gniewu Bożégo / potrzebá było Człowieká: Tákiégo Bog sobie wynálazł / w tym ostatnim / rozumiem / wieku świátá tego; á w oczách go dźiś wystáwuie Kośćioł Swięty. To iest / IOANNEM DEI: tym od Bogá sámego Tytułem vczczonégo. Wynálazł sobie prawdźiwie Pan Bóg tego małégo w oczách swych IANA, wielkiego w oczách Bożych y Ludzkich: iáko niegdy małego Dáwidká / do wielkich y dźielnych spraw. Nie z Páńskich / Kśiążęcych / Szláchecki ch / Fámiliy; ale od drewienek / od trytu / od wielkiéy roboty / od vragánia ludzkiego: práwie iáko Dáwidká / post fœtantes elegi te. Że / kto Zywot iego czytá / vzna; że vermis & non homo, abiectio plebis. Prawdźiwie o nim rzecz; Quæ stulta sunt, elegit DEVS: vt confunderet fortia. Z tákiéy tedy toniey małych rybek / vczynił sobie Bóg wielkiégo Delphiná: ktory z natury ma / iż Psalm. 21



sie w

ſie w człowieku kocha; nápátrzyc ſie go nie może/ przed nim ná morzu poigrawa. Charitatis to iego/ y Zakonu tego ku nędznym ludźióm ochoty/ oſobliwé Symbolum. Z tákiéy podłośći vczynił ſobie Bóg ( co mu nie nowina ) ex Vaſe contumeliæ, Vas Honoris & Gloriæ. Vczynił go ſobie wielkim Wodzém. Conſtituam te in caput populi. Wodzém woyſka wielkiégo; bo po wßytkim świećie rozlicznie rozſadzony ten Zakon / woyſká pobożnegọ/ dobrotliwegọ/ dußóm y ćiałóm pożytecznegọ.

A co dał temu Wódzowi ſwemu zá Teſſeram? Co zá Háſło? co zá znák / zá Chorągiéw? Miſericordiam volo; non Sacrificium. Prawdźiwie ták. Miſericordiam; non Sacrificium: Bo w tym Zakonie/ ex Vocatione, więcey Sacrificantium Sacrificium Miſericordiæ; niż Sacrificium Iuſtitiæ. Bo więcey Láików; niż Kápłánów. Z czego ſię y S. Francyszek wymawiał: iż Kápłánem niechćiał bydź / metu exquiſitæ Iuſtitiæ. Bał ſię przyſtąpić ad Sacrificium Iuſtitiæ. Znák tedy y Háſło Wodzá Chorągwi / Misericordia. Bo widźim/ że ten Herb ná Krzyżu/ iáko ná Proporcu iákim / przed káżdym ich Klaßtorkiém wyſtáwiony. Charitas, Misericordia. Jákoby Goſpodá zápiſána: kożdy Klaßtorek ich/ kożdéy mizeriéy/ kożdéy chorobie. Y ták dał mu Bog dwákroć Herb ſwóy Charitas. Bo Charitas, eſt Devs. Y Ioannes Dei. Od

1. Ioan:4. Bogá Boſkié obádwá Kleynoty.

Swięty Janie Pátryárcho / który tym v Bogá wiekßy / im v ſiebie mnieyßy byłeś / dozwól mi bydź dźiś ná máleńki czás Chorążym. Dozwól zacny Hetmánie/ Chorągwi téy rozwinąć/ w oczách pobożnego Ludu tego/ ná vczczenie Swiętá twego zgromádzonego.

nego. Bogu / Krolowi ku chwale; Tobie / Wodzowi iego ku czći / y sławie.

Pierwsza Qualitas, y ozdoba iest tey zacney Chorągwi / IMITATIO CHRISTI. A Christi imitatio; omnis Sanctitatis ratio. Qui sequitur me; non ambulat in tenebris. Qui incipit esse sequax Christi; incipit esse hæres Christi. W ktorym / iako w dobrotliwym Pánu / naypierwsza rzecz iest z nátury iego / MISERICORDIA, CHARITAS. Tu naprzod suppono; że Charitas y Misericordia, iedno są. A nie moiá to; ale Chrystusá sámego Suppositio. Pyta Mędrek Prawny Páná o Bliźnim. Piękna Rezolucya Quæstiéy od Páná / onym vcieszonym Apologiém o Sámárytánie. Leży ná drodze obdárty / poránióny / opuszczóny / biedny Człowiek. Mijáią tymże gościncem / Phárizeusz / Lewitá: oczymá wrzkomo rátuią Nędzniká leżącego; Ręká y Mieszek dáleki od rátunku. Nástępuie Sámárytan / choć wrzkomo Láik / nie ták iáko oni Kápłáni. Już nie oczymá / ále rękámi litnie / y bárkámi swemi y kosztém z prawdziwéy ku Bogu miłości podnosi / z ropy ociéra / Oley y Wino w rány leie / záwięzuie rány; poiazd po Cyrulika / y sámego Cyrulika prouiduie. Wnet w oczach sztych podał Chrystus onému Mędrkowi; Pyta: Quis horum Proximus? Przyznawa (bo trudno było nie przyznáć) Ten / ktory vczynił miłosierdzie / Qui fecit misericordiam; hic proximus est. Ztąd Lucæ 10.
tedy / iáko z iásney Suppozycyéy (bo poświadczył) rectè iudicâsti, Patet; że CHARITAS y MISERICORDIA iedno są.

Pocznę tedy od sámego dźwięku głosu Imieniá tego. Ethymon vocis MISERICORDIA; iákoby MISERI

 CORDIS

Cordis Dea. Bárzo ſpoſobnie. Do tego owo; Homo homini lupˀ. Homo homini Deus. Doczeğ kßtałtowny Hieroglifik Ægyptcyanów Miſtrzów mądrości Pogáńſkiéy. Málowáli Misericordiam, Panienkę/ Oczy rádośći/ Twarz ſkłonnośći/ y łáſkáwośći pełną/ á Serce otwárté: w którym/ iáko Pßczoły w vlu/ nędze/ kłopoty ſię roią/ y ſnuią. Lemma záś nád Sercem/ Hospicium Misericordiæ Humanæ. Pogánie to; ále po Chrześćiáńſku konterfekt Boſkiéy lutośći ku nędzom
Hebr: 5. náßym; Habemus Pontificem, qui condolere ſciat infirmitatibus noſtris. Rániá w oczách Oycowſkich Syná; ráná Synowi ná wierzchu/ ná ćiele; á wewnątrz oycu ná ſercu / Quis ſcandalizatur, & ego non vror?

Kto ſię w tákim ſercu poczuwa/ ten práwdźiwie
Isa: 53. náśláduie Iezuſá Bogá. Dolores noſtros ipſe portauit; & languores noſtros ipſe ſuſtinuit. To piérwßy Color ozdobny/ piérwßy Auripigment téy zacney Chorągwi Miłośierdźia; Imitatio Christi.

Prouerb: 10. Druga ozdobá ieſt. Miſericordia & Charitas, Balneum Peccatorum. Aquæ multæ non potuerunt extinguere Charitatem. Przez wody nic pewnieyßego że Piſmo Swięte rozumie grzechy. Onemu piérworodnemu/ ále niecnoćie Synkowi/ ktory ſię domyślił do Mácochy/ wyrzuca / y przeklina zbrodnią ná Teſtámenćie ſwym Iakob; z wołáwßy rzeßą Potomſtwá ſwoiego / y przy wßytkich y naymłodßych wſtydźi wyſtępek ſtárßego.
Genes: 49. Ruben, Primogenitus meus, principium doloris mei. Effuſus es, ſicut aqua. Non creſcas: quia aſcendiſti thorum Patris tui. To tu znácznie z grzechem wodę rowną. A rzewliwy w pokucie Dawid/ ßkárádę grzecho-
Psalm: 68. wą ſerdecznym żalem rozbieráiąc: Intrauerunt aquæ

vſque

vſq; ad animam meam. Z duße dußnego ßwanku w grzechách lituiąc tez hoynych opłáwem; Mitigat iræ Dei horrorem, tollit peccati fætorem, gratumq́; ſubſtituit Deo & cœlo odorem, według Efremá Swiętego. Nigdybym śię nie ważył tego rzecz: gdyby Cypryáná y Ambrożego / dawnych/ pary/ y wielkich Doktorow/ nie był iednoſtáyny głos: ktorzy Jałmużnę rowno ze Krztem kłádą. A co więcey: przekłada Ambrozy święty nád Krzeſt. ELEEMOSYNA (to ieſt/ MISERICORDIA) coniuncta cum Pœnitentiâ, tollit Culpam & Pœnam, toties, quoties. Quod Baptiſmus non habet: qui ſemel tantùm conferri poteſt. Probá tego obfita w Hiſtoryách. Jedne przytoczę. Ariadná, Dźiedźiczká Ceſárſtwá Wſchodniego / obráłá ſobie zá Męża / y Páńſtwu Rzymſkiému Páná/Zołnierzá vbogiego/ná imię Zenoná, nie z Rodzáiu y godnośći; iáko z vrody. Mogłá zá lepßego iść/y Ceſárſtwu potrzebnieyßego/iáko iey rádzono: ále lubość Białogłowſka obieráłá Męża / nie dobro Rzeczypoſpolitey ſwey/ nie Oyczyznie vćiechę. Potentatow okolicznych śiłá śię o nię ſtáráią: ále gładkiego było trzebá/ choć niepotrzebnego Oyczyznie. Lecz śię w krotce iey tá gładkość przyiadłá: iáko wnet powiem. Pan Zołdak młody/ dumny/ y durny / prędko kazał zá piec tey / ktora go ná Thronie poſádźiłá. Lupus mutat pilum, non mores. Z chudźiny (iáko mowią) Pan; prędko / impotens fortunæ ſuæ zoſtał. Wpádłá muchá do miodu; y w nim tonie. Pierwßá Zołnierſkiey ſweywoli Militiæ, ábo Malitiæ, przywárá; Roſpuſtá ćieleſna. Martis amica Venus. Jáko ogniwámi ſpoiona Niecnotá/w iednym drugie ćiągnie. Catenatum eſt ſcelus: Noxa trahit Noxam. Wnet oná

Páni/ktora zbłądźiłá w Elekcyey/ sobie/ y Páństwu v Páná zostáłá w pogárdźie: z kurámi (iáko mówią) ná grzędę. Pellices Iuno tenet. Ani Dwory Senátorskié/ áni zacne vczćiwé Domy/ w vczćiwośći swéy zostawáią. Vszło Pánu wszytko: Páński/ ábo Tyráński głos. Da; si das: non vis; vi tollam. Było y to.

*Per varias Gentes Venus exquisita, per vrbes*
*Dissimulans habitum, & sexu mentita libido.*

Choć Oyczyzná gore. Bo karze Bóg wystepki
1. Reg. 24 Páńskié w Poddánych. Delinquunt Reges, plectuntur Achiui. Dawid/ ná przekorę Bogu/ ábo z prożnośći świátowéy/ Lud liczy; á Anyoł/ ná przekorę Dawidowi/ wnetże w oczach iego/ tenże Lud kośi. Jonátás smáczku w słodyczy miodowéy szuka; á Woysko y Lud
1. Reg. 8. wszytek dla tego w trwodze. Peccata Principum, clades Populorum. Abo dlatego; żeśćie tákiego sobie obráli; pomagayćieś rospusty iego Bożey spráwiedliwośći grzbietámi swémi opłacáć. Jáko Izráelczycy/ dla Saulá: iż z nim poginęli. Bo go przećiwko Bogu/ ná zuchwał obráli. Abo in detestationem criminis Paterni. Jáko Synowie zá grzechy Oyców/ vsąż
Exod: 20. ad quartam Generationem: ták poddáni y sludzy/ zá
& 34. Pánów swych/ ktorych zá Oyców od Bogá máią/ wystepki karáni bywáią. A ztąd wszytkim Oycóm y Pánóm/ iáko śię grzéchów strzedz/ Przestrogá. Ze/ In se, & Per se, nocent: nie tylko Sibi; ále y Suis. Scelera Patrum hæreditant in Filios, & Principum noxæ in Populos. Lubo y è conuerso bywa: że dla złych Poddánych / karze Pan dobrych Pánów. Dźiwnie Swiety Król Jo-
4. Reg. 17. zyasz dla złych Poddánych poległ hániebnie zabity ná
Iosu: 6. placu. A dla Achámá/ łotrá Zołdaká iednegó/ Jozuego

Męzá

Męzá y Wodzá zacnego/ Bóg pokarał klęską.

W ten czas/ iáko wysforowány / Nieprzyiaciel Páństwo Rzymskie płókał. W ten czas Italia ginie. Od Herulow; od Wandalow / Gottow / Occidens opánowány Oriens od Persow y Parthow náieżdzány/ Aquilo od Sáracenów zwoiowány. Meridies od Dákow (zkąd dźiś Wołoszá) y Hunnów (zkąd Hungáry) z plondrowany wniwecż. Zgołá; Quà data porta, ruunt hostes. Ginie/ y niszczeie (vt fit) przy złym Pánie/ Páństwo. Bo Publicæ Personæ, trahunt in Rempublicam noxam suam.. Ku temu; Internum malum, auxit externum. Rebellią Bazyliszek, Poddány własny iego/ podniosł; y siłá złego nárobił. Karał Pan Bog cielesne zbytki cielesną chorobą Páná onego. Bo/ nie tylko że mu Syná wźiął iedynego w oczach iego; ále y sámego kádu<del></del>czną chorobą co mieśiąc nawiedźił. A gdy nec in infirmitate suâ quæsiuit Dominum; ználazł Bóg miłośćiwy ostátnie remedium. Reg. 4

Bo ná tákąż/ iáko wiele innych/ obelgę/ Wdowká iedná szlachetna przyszedszy / Corki swoiey od niego; przed Obrázem Mátki Páńskiéy rzewliwie płácząc/ słyszy głos: Jałmużny iego rece Synowi moiemu związały dotąd (bo był Pan hoyny y rozrzutny ná vbogie. Przy ták wielu niecnotách / tá iedná byłá Jałmużny Swietey Cnota) ále czekay; prędko się Bostiéy y twéy krzywdźie dosyć stánie. Miał do złych nárowów swych Zeno srogie Obżárstwo. Zápiwszy się / od godźiny do godźiny od pámieci leżał tám / gdźiegokolwiek pijáństwo zastáło. Ná co oná Ariadná iego / ktora ták w Elekcyey zbładźiłá/ y ná okázyą oko máiąc/ y wzgárdą swą y Pompą Białogłowską vwiedźiona / więc y

zmierźiwszy

zmierziwszy go / dla pijaństwá / y choroby brzydkiéy;
ták pijánégo bez pamięci / w grób ieden w puśćić kazá-
ła. Ocknie się nieborás: wyszumiał się; ale nie wczás.
Prośi: Przebóg! Rátuyćie. Wzdymći Cesarz prze-
ćię! Odpowie Straż ná wierzchu. Jużći inszy Cesá-
rzem. Proszę; moiéy Pániéy Cesárzowéy záwołáć. We-
szli się z inszym Mężem y Cesárzem. Pokwápiła się z ie-
dnym w dół / z drugim w Dóm: z iednym pod stół / z
drugim zá stoł. Więc w Mnichy poyde. Siedź tu: po-
Baronius Tomo. 4. kutuy. Y ták wbaczeniu dobrym / ácz poniewolna / sku-
teczna iednák Pokuta / dźiwnym przykładém / tráfił Pan
Cedren 9. Bog / że y krzywdę swoię doczesnym karániém / y Jáł-
mużny iego dusznym zbáwieniém nágrodźił. Po trzy-
Curopalates. nastu dni (bo ták wiele lat pánował / Roki zá dni / do-
Glicas broć Boska przemieniłá) serâ pœnitentiâ, ale seriâ,
In vita Zenonis. głodem / smrodem / żalem zámorzony skonał.

Tak tedy prawdźiwie Eleemosyna disponit pecca-
torem, ad deprecandum Saluatorem. Prawdźiwie
Wánná to iest / z chorzałey duszy. A Wánná; y Purga-
tiua mali, y Præseruatiua à malo. Jordan to iest:
szczęśliwszy dáleko / nad on Naámáná Hetmáná Syriy-
4.Reg. 5. skiego. Vade; lauare septies in Iordane. Zá śiodmym
ledwo rázem / zbył trądu ćielesnégo. A Jáłmużnik / zá
piérwszą ochotną Jáłmużną / zbywa grzechu dusznego.
Tám Rzéká cáłá ná obmyćie trądów; á tu / y kubek wo-
dy w Jmię Chrystusowe z ochotą dány.

Potrzećie Jáłmużná / iest to Targ / ábo Jármárk /
y Handel święty. EMPORIVM RECIPROCVM cœli cum
terrâ. Port iákiś cudownie szczęśliwy. Accipit pale-
am; remittit triticum: scoriam tollit; aurum repor-
tat. Szczęśliwa tych Portów Correspondencya. Ale

trzymam

trzymam śie tego S. Bázylego Simile; że ieſt Jármárkiem. Gdy owo przyiedźie kto ná targ ná chromym/ á odiedźie wymieniawßy ná zdrowym; przywiedźie ślepego/ á wyfrymárcży zá cáłego: mowimy; Był ná tárgu. Ták rzecży docżeſne co ſą? iedno ślepotá/ chromotá/ lichotá/ bogáctwá/ doſtatki. Aza to nie chromy poiazd: Quid confiditis in Ægypto, baculo confracto? Aza nie ták? Czy nie łamią śię te podpory y laſki? Łamáły ſię záwzdy: y teraz/ w trzaski/ one wielkie Cedry Kśiążąt y Pánow dawnych/ y dźiś w ocżách náßych/ Vkráinſkich. One diuiciæ, & delitiæ; có znich teraz? Fragmenta. W trzaſki teráz one wielkie Cedry możnych y wielkich Panow. O ßcżeśliwyß! ktory zá ták lichy towar/ za wcżáſu wyfrymárcżył ná tym tárgu y iármárku/ Jáłmużny Swietey/ Láskę Bożą. Prawdźiwiéś według rády Bożey vcżynił. Theſauriſate vobis theſauros, vbi nec tinea &c. Matth: 6.

Czwarta ozdobá Misericordiæ, álbo Jáłmużny/ v S. Chryzoſtomá. Ager Fertilitatis & Felicitatis, Eleëmoſyna: non centuplum; ſed plus millenario germinans fructum. Nie może bydź (mowi ten Swięty) ßcżeśliwßa rola; iáko Miłośierdźie w Jáłmużnie S. A gdźie táka rola? żeby pośiać ſtokłoſę; á rodźiło ſię na niey wyborné zbożé. Pośiać plewę; á żąć piękną pßenicę? Daß groß ieden w Jmię Jezuſowé; álić záraz kupuieß ſobie Niebo. Theſaurus cœli; eſt manus pauperis: eſt Gazophylacium Chriſti. Da pauperi terram; vt accipias Cœlum. Da nummum; vt accipias Regnum. Da micam; vt accipias totum. Da pauperi; vt des tibi. Quia quidquid pauperi dederis; tu habebis. quod pauperi non dederis: habebit alter. S. Chryſoſtom. Homil: 50. in Matth: & Baſil: Homil: in diuites auaros.

B Náoſtátek;

Náostátek; Co iest Charitas? Iálmużná. SIGNVM PRÆDESTINATIONIS. To iest ßczęście nád ßczęściami/ nád pociechámi pociechá/ kres y cél stworzonego człowieká: y żyć z Bogiem zá żywotá; y bydź po śmierci v Bogá; y z Bogiem. Czegoż lepiey trzebá.

Nam oczywista z Duchá S. słów probe/ y niezbity dowod. Nolite nocere terræ, & mari; głos był onego Anyołá/ do Kompániey swoiey/ burzącey świát; albo ráczey Królá Anyołow/ do Sług swoich Anyołow wskázuiącego/ przed zburzeniem świátá. Donec signemus Sanctos in frontibus eorum. Wziąć záś ná wytłumáczénie tegoż Duchá S. przez Psalmiste on głós/ iákoby pro subsumpto, nieprzekonánégo Argumentu:

Apocalipsis 7.

Psalm. 40 Beatus vir, qui intelligit super egenum & pauperem: in die malâ liberabit eum Dominus. A kiedyż tá Dies mala? Pewnie podczás onego/ ktoreśmy słyßeli/ Nocere. Onać to pewnie Dies mala, Dies iræ: Dies illa, soluet sæclum in fauillâ. Już tedy łácno się rozumowi doráchowáć; że ten/ ktory intelligit super egenum & pauperem; vmié wyrozumieć mizerakowi nędznemu; podczás onego strásliwego Nocere; w on to Dźień/ in Die malâ, nád ktory strásnieyßégo y surowßégo niemáß Człowiekowi; gdźie nießczęśni Ludźie wołáć będą: Montes cadite super nos; Iálmużniká káżdégo liberabit: toć pewnie y saluabit Dominus.

Ták tedy/ Mężu Boży/ pożyczywßy z rąk Twych tey od Bogá Tobie/ y Zakonowi Twému/ zá Herb y Dźiedźictwo dáney Chorągwie; oney trochę rázwinąwßy w oczách y w vßách Auditorá Nego/ z dźięką oddáiąc ią: dowiem się. Czyś téż vmiał; y iákóś vmiał/ tą Chorągwią dokázowáć? Vmiałéś záprawdę: y dźiwnieś vmiał.

Niewiem

Niewiem / czemu sie podziwowáć pierwey w tym prawdziwie dziwnym Swietym? Jesli pogárdzeniu dobrowolnemu świátá? Prawdziwie był to Diogenes Boży. Vas contumeliæ. Wiecey vćierpiał dobrowolney zelżywośći; niż wßyscy przed nim/ poniewolney. Gránatá, Hißpańskiego Páństwá Stolica/świádkiem: gdy ná pámiatke Meki Chrystusowey / y zelżywośći iego / wßystkie obelgi gminu pospolitego / ßalonym sie vczyniwßy / powabiał ná sie; y zá poćieche miał/ kto mu naywiekßy despekt wyrządźił. Jesli miłośći Bożey? Tá ták pałał; iż widomie iásnośćia obtoczony / iáko płomieniem: aż okoliczni / iáko ná vgáßenie przybiegáli. Czyni ták Bog / iásnośćia Swietych swych nápełniaiac: iáko gdy kto w látárniey świátło nieśie/ ácz go zákrywa / przećie iednák przez máłe skałubinki / świátłość sie dobywa. To ták y w Swietych Bożych. Jáko w Szczepánie S. iż sie twarz iego łśniłá / ze wnetrznego płomienia iásnośći swey / v pałáiacego miłośći ogniá / ná twarz: y iáko z skarbu wietrunki / ná wierzch wydawałá. Jesli też Miłośći Bliźniego? Tác consequenter idźie z Miłośći Bożey. Jest to Liga pewna / nigdy nierozerwána; mocnym spoiona łáncuchem: Amor Dei, & Amor Proximi. Proße / dźiś odemnie z tego vbogiego Biskupiego Kazánia mego / náuczyć sie iedney rzeczy: ktora dyamentem ná sercu wyrysowáć trzebá. Bo w niey wßytká Akádemia Mádrośći Bożey. Nec Deus sine Proximo; nec Proximus sine Deo diligi potest. Zywot iego wßystek nie był; tylko Mancipium Pauperum: Iumentum Christi Paupertatis. Vt iumentum apud te; & ego semper tecum. Prawdziwy Ośiełek Chrystusów. Bo go we dnie y

Vita B. Ioannis Libro 1. c. 6

S. Augustinus



w nocy

w nocy w członkách iego dźwigał / po vlicách / po ryn-
kách / chore / niedołężne / zbieráiąc y ná sobie nosząc.
Osobliwy iednák iego sposob / nie tylko vsługowáć
vbogim / chorym; nie tylko / co vprośił / y ćieżko dru-
gdy z sromotą y vrągániem swoim wyżebrał / y z krwá-
wego zarobku swego żywić vbogie: ále ná rámionach
swych dźwigáć / y do Gospody nośić. O prawdźiwie
to był Chrystophor! Christum ferens. Ktora praca /
y Chrystus sam / y Niebo pochwaliło: gdy mu Archán-
yołá Ráphałá / do pomocy tey Swiętey Vsługi dźwi-
gánia chorych / Bóg posyłał: gdy mu się y sam / w Oso-
bie Vbogiego / często dźwigáć dopuśćił. Ták; iż dłu-
go niosąc / sprácowány / chory / do tego postami y vtru-
dzeniem ćiáłá zmorzóny będąc; po sámych Ranach /
Iezusá Páná przyniózszy / poznał go.

Niemoże się wychwalić Pogáństwo dwu Mło-
dźieńców / ná imię Bittus y Cleobis, Pobożnośći: któ-
Ouidius. rzy gdy Mátce do Kośćiołá Cerery Boginiey iadą-
cey koniki postáły; záprzągszy się sámi we szle / z pobo-
żney ku Rodźićielce miłośći / one do Kośćiołá záwie-
źli. A iż teyże nocy obádwá pomárli: wierzono; iż
Niebo / tákiey Cnóty ná źiemi záyrzawszy / do siebie
ták bráć pokwápiło. Nie może się onego Æneaszá wy-
chwálić Stárożytność: że gdy Troiá gorzáłá / przed
ogniem y mieczem nieprzyiaćielskim / porzućiwszy wszy-
tkie kleynoty y dostátki (iáko możne Kśiążę / y pokre-
wny Królewski) Oycá tylko przed mieczem y ogniem
nieprzyiaćielskim vnośił:

Virgil: Et nunc chare Parens, humeris succedito nostris.

Æneid. 6 Raz to tylko vczynić się tráfiło Æneaszowi: y to Oycá
nośić. A temu Swiętemu / y nieprzyiaćiół onychże

swoich

swoich kámienobóycow; ktorzy nań (iákom powiedział) błotem/ kámieńmi/ rzucáli; z miła ochota dźwigał/ opátrował: y ná tym/ nie dźień; ale wiek strawił.

Pytáia sie Doktorowie SS. przyczyny; zkad ten szczegulny fawor Szczepánowi Swietemu? iż przy męce swey widźiał Niebo otworzone/ y Paná Jezusá stoiacego z Dworem swym Niebieskim? Zgodnie solwuia ex adiunctis Historiey świątobliwey śmierći iego. Domine, non statuas illis peccatum. Niebo/ Zakon/ y Swiát/ nieznał ieszcze tey Cnoty: Dobrze czynić nieprzyiaćiołom swoim. Nowszem Kánon y Reguła Zákonu Stáreg° iest. Diliges, diligentes: odio habebis odientes te. Pierwszy Chrystus Fundator tey Cnoty/ ná Krzyżu; y Nieprzyiaćiołóm Fundusz vczynił: Dobrze czynić. Pater; dimitte illis: nesciunt quid faciunt. Broni zabóycow swych/ ochrania Tyránow swoich. A iż pierwszy Szczepan S. ták zacney Cnoty y Bogu miłey był náśladowca; iáko ná wdźięczne y miłe Spectaculum, wstaie sam Chrystus/ y Dwór wszystek Niebieski rusza/ do przypátrzenia śie oney ták dźiwnéy/ niewidźiáney/ przez sie sámego naypierwey szczepioney/ w Szczepánie ná świećie Cnoćie: Modlić sie zá niepzyiaćioły: dobrze czynić złoczyńcóm swoim. Co iest/ Ars Artium imitandi Deum; perfectio perfectionum. Actor: 6.

A zgołá/co powiem; ták ta Chorągwia vmiał dokázowáć ten Swiety: iż w nim Bóg wzbudźił one Tempora Apostolica, Miłośći wielkiey ku Bliźniemu. Tá była in Primitiuâ Ecclesiâ pierwsza Vocatio, káżdego przystáiaceg° do Wiáry Chrystusowey. Porzućić wszystko do nóg Apostolskich: y z tego opátrowáć vboższych


szych

ſzych Bráći / nędznych / y chorych. Owſzem káránie było o to: kto zaprzął wſzyſtkiego / nie przynioſł / y ná chore niełożył. Jáko Ananiaſz / Záfirá / nagłą śmierćią zabići od Piotrá Swiętego. Cur mentiti eſtis Spiritui Sancto? Miły Boże! Czy nie tegóż grzechu vczeſtnicy owi Pánowie Bogácze dzisieyśi? ktorzy workom czupryny wiążąc; pleśniec w ſkrzyniách / w lochách dopuſzczáią: á vbogiemu / gdy krwią płácząc / prośi ná rátunek: Niemam / Niemam; Idź precz; odpowiádáią. Tá byłá iſtotna Lex CHARITATIS, weſpół cum Lege & Fide CHRISTI, vrodzona; Poſługá Miłośći Chrześćiáńſkiey. A włożona zá czáſow Apoſtolſkich / ná Naywyżſze Práłaty / y Duchowne. Stefan S. / y owi Septem Leuitæ, naypierwśi Práłáći. Azaſz to nie ich był Vrząd / karmić / poſługowáć / vbogim / chorym? Y ztąd ſámá Analogia vocis; Septem Diaconi, Septem Seruitores. Gdyż Διακόνος w Greckim / Seruitor. One Kollekty / one Agápy święte / one Obiády / w ich to dyſpenśie były: ná ktore ſię obrácáły wſzytkich przyſtáiących do Wiáry / one ad pedes Apoſtolorum porzucone dobrá. Náſz tedy Práłacki / náſz Vrząd / przyiął ten Swiety Zakonodawca ná ſię; y ná Bráćią ſwoie włożył. Gdy refrixit CHARITAS w tych; ktorzy máią / y mogą; wzbudził Bóg tych / ktorzy nie máią / y nie mogą pewnie / z vboſtwá ſwego: ále áby mogli; pośiłkuie ich Reką Páńſka. Przenióſł Bóg to Swięte Drzewo CHARITATIS, od bogátych / możnych / obfitych / w złote Heſperidum Jábłká Dźiárdynów; á ſzczepił ie w vbogim Ogrodeczku Charitatiuæ Paupertatis, vbogiego Zakonu tego: z ktorego karmi y pośila członki ſwoie po wſzytkim Chrześćiáńſtwie. To ieſt; Pauperes infirmos:

Actor: 5. (margin, beside "ćią zabići")
Actor: 6. (margin, beside "Septem Leuitæ")

firmos: ktorzy są membra Christi. Nie tylko foris attollunt; ále domi tolerant, w vsługách swych / Chrystusá. Twoiey się Boska dobroći dziwnie opátrznośći! iż zchorzáłemu y ná duszách y ná ćiáłách świátu (bo co wiek / słábszy iest Lud na zdrowiu / gorszy ná sumnieniu) vndecimâ prawie horâ mundi, in vineâ tuâ Ludźi / ktorzy vtrumque curuią / opátrzyłeś. Matth: 20

Bierz ten odemnie Tytuł dźiś Przezacny PATRYARCHO.Ześ iest on S. Sámárytan Boży / ktory w rány vtrapionégo nedznika / Oley y Wino Miłośći y Compássiey Chrystusowey leiesz vsługą twoią. Prawdźiwie wyrażasz żywy Obraz Párologu Chrystusowego / dźwigáiący ná ramionách swoich záchorzałe owiecżki swoie: á ty Boża / dla Bogá.

Bierzćie y Wy / Zakonnicy pobożni tenże Tytuł spolny / z Oycem Wászym Fundatorem. Bądźćie Samaritani Dei; a iáko Jmienia / ták y Cnot iego Swiętego Sámárytana Wodzá Wászego / bądźćie Násládowcy. Hæredes Nominis, & Virtutis.

Dość Wam tę Cnotę CHARITATIS osłodźiło Niebo / gdy Wam Pomocnikow Anyołow Swiętych przybiera / y náznácza; y zá osobliwych Anyelskiey Cnoty Wászey Koadiutorow / y Patronow / Chrystus sam (iáko kilkakroć w Zywoćie mamy tego Swiętego) przyłącza. Historia vitæ B Ioan: c. 16,

Bierz y ty / Miásto Zacne / LVBLINIE, dźiś też ten nowy Tytuł przezemnie: owszem od Bogá sámego / przez vstá moie / na pierwsze Swięto w tym tu Mieśćie Fundatorá tego / świeżo w prowadzonego Zakonu. Miáłoś trzy Tytuły zacne. A naprzod / CIVITAS GRATIÆ. Bo Lublin, od Vlubienia. Prawdźiwe vlubione

Koronie

Koronie Miásto. Nowinę onę Michał Archányół / tu w Lublinie Koronie Polskiey od Bogá zwiástowáł. Tu w tym Mieście / LESZKOVVI CZARNEMV, Xiążęciu Polskiemu; gdy Pogáństwá śroga rzecż / Jádźwingów / Pieczyngów / Połowców / Rusnaków / y Litwy (Pogan ná ten czás) zburzywszy mieczem y ogniem / plon wielki vwodzili / rádzącemu się Leszkowi ná Modlitwie Páná Bogá; czy z oną gárstką máłą Ludu swego / miał gonić y gromić nieprzyiaciół / czy nié? MICHAŁ S. tu w tym Mieście / pokazuie się mu: Persequere eos: tradidit enim Dominus in manus tuas Madian. Jáko Gedeonowi. CIVITAS tedy GRATIæ, Vlubione Miásto. Bo tu GRATIA wielka podkałá Koronę Polską. Z woli czemu / Fundácyą Michálá Swiętegó naypierwsza w tym Mieście / chwały Bożey Sedes.

Miechouita, Cromerus Histor. Polon: Bilscius.

Miałeś Tytuł / CIVITAS GLORIæ. A słusznie. Bo w Tobie GLORIA HIERVSALEM; Krzyżá Swiętego ták znácżna / nad wszystkie podobno w Chrześciáństwie Miástá / naywiększa Portia. Absit mihi gloriari, nisi in Cruce Domini. Gdy tedy Crucem masz; Gloriam Christi masz; y Ciuitas Gloriæ iesteś.

Miałeś Tytuł Lublinie zacny: CIVITAS IVSTITIæ; Koronnegó Trybunału tu Sedes. Do ktorego / sicut pulli coruorum expectant escam. Tu spráwiedliwości świętey Okolicżne Prouinciæ, tu z tego Mieysca y Miástá żébrzą: po kilku / po kilkunastu Lat oczekiwáiąc.

Miałeś tedy trzy Tytuły: CIVITAS GLORIæ. CIVITAS GRATIæ. CIVITAS IVSTITIæ.

Czwarty Tytuł bierz odemnie / z vst Biskupich ... źiś z tym Zakonem / ktorego Fundatora naypierwszy

pierwszy raz Swięto obchodzisz: CIVITAS MISERICORDIÆ.

Czwarty ten Tytuł/ iáko Czwarta ozdobę/ y kleynot/ w przyięciu Zakonu tego Miłosiernego/ dobrego/ pobożnego/ przyimuiesz. A gdy przyimuiesz tych/ ktorzy Miłosierdzia Bożeǧ są násladowcy; przyimuią też oni ćiebie záraz. Fratres Misericordiæ; ad Titulum Chorągwi swey MISERICORDIÆ. Bierzesz Zakon ten: ktory w káżdym Mieśćie/ w káżdey Wśi/ w káżdym domu potrzebny był. Tám nie iest potrzebny ten Zakon; kedy Nędzy y Choroby niemasz. A bierzesz w ośiadłość swoię/y pod skrzydłá twoie. Weźmiyże záraz cum Titulo MISERICORDIÆ, y viscera Misericordiæ, ku Zakonowi temu: abyś y fructum otrzymało/ da Pan Bog/ Misericordiæ. Ktorego życzę; y on ći od Miłośiernego Bogá obiecuie. Ten iest od sámego Bogá intonowány/ y tey Cnoćie incorporowány. Beati Misericordes: quoniam misericordiam consequentur. Matt: 5. Wszystko z tym otrzymasz; gdy to otrzymasz. Y rzeczesz z Tobiaszem Młodym: iż w kompanią drogi swoiey przyiąłem Anyoła. Et bonis omnibus per eum repleti sumus. Tobiæ 12. Gdy Anyołow Bożych/ iákby Angelos Custodes Animarum, & Corporum Ministros, dziś w Anyelskim Zakonie przyimuiesz; Veniant, & eueniant tibi omnia bona cum ipsis. Sapien: 7.

Ora pro nobis S. Antoni. &c.

Clementissime Dne Jesu qui B. Antonium
Confessorem tuum perpetuis illustras miraculorum
splendoribus concede propitius ut per eius meri-
tum pacem Regni istius et gratiam consequamur
aeternam Qui vivis et regnas Deus in saecula
saeculorum Amen